

Cultura a preu d'or

El cost econòmic que està suposant per a la butxaca pública valenciana la construcció del Palau de les Arts ja sobrepassa qualsevol previsió inicial. Mentrestant, els projectes culturals que depenen de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport s'estan redefinint a la baixa. El desfici econòmic dels darrers anys comença a passar factura.

La Ciutat de les Arts i de les Ciències de València s'està convertint en una de les ofertes d'oci preferides no només pels turistes que visiten la ciutat, sinó també pels propis habitants. Segons dades oficials, les tres instal·lacions que funcionen en l'actualitat (Hemisfèric, Museu de les Ciències i Oceanogràfic) han superat les expectatives i aquesta Setmana Santa han registrat més de 200.000 visites. La inqüestionable rendibilitat turística de la zona, convertida ja en una de les principals atraccions de la ciutat de València, però, no amaga els múltiples equilibris comptables que la societat que gestiona la Ciutat de les Arts i de les Ciències, Cacsà, ha d'afrontar periòdicament. El darrer, una injecció de 107 milions d'euros que el Govern valencià va executar el passat 30 de gener per fer front a la delicada situació econòmica del complex.

Tot i que els pressupostos previstos per al 2004 preveuen una lleugera reducció del deute, Cacsà seguirà sent enguany una empresa deficitària, amb unes pèrdues superiors als 35 milions d'euros.

I és que el desfasament econòmic de Cacsà ha estat inherent a la mateixa construcció de la Ciutat de les Arts i de les Ciències. La mateixa espectacularitat estètica provocada per les construccions de Santiago Calatrava s'ha reflectit en uns pressupostos que, amb aparent normalitat, es van multiplicant dia a dia.

Segons l'informe de la Sindicatura de Comptes, el cost de la construcció a 31 de desembre del 2002 era de 793 milions d'euros, la qual cosa suposa un sobrecost de 207 milions d'euros sobre el projecte que es va licitar en un principi. L'increment de les despeses (vegeu gràfic) ha estat més o menys semblant en el cas de l'Oceanogràfic, el Museu de les Ciències i el Palau de les Arts —encara en procés de construcció—, amb xifres que incrementen al voltant del 200%. El grup so-

cialista a les Corts Valencianes ha denunciat en diverses ocasions la manca de transparència i les dificultats en el control i fiscalització econòmica dels comptes de la Ciutat de les Arts i de les Ciències. Així i tot, segons denuncien els socialistes, s'ha continuat aplicant una opacitat absoluta en l'adjudicació de les obres i en el recompte de visitants.

Precisament una de les instal·lacions que més afluència de públic ha tingut des de la seua inauguració, ara fa un any, ha estat l'Oceanogràfic, considerat com l'únic dels quatre complexos que a llarg termini pot resultar mitjanament rendible. De fet, asseguren fonts oficials, l'any 2003 va obtenir un benefici net de cinc milions d'euros. El Palau de les Arts, destinat a espectacles d'òpera, en canvi, encara tardarà temps a ser rendible. Almenys, fins l'octubre de 2005, data en què previsiblement es posarà en funcionament. A pesar que l'obertura del Palau es ve retardant des de juliol del 2002, el de la inauguració no és el principal obstacle que està afrontant aquest espectacular edifici de 75 metres d'alçada, 40.000 metres quadrats de superfície i 4.400 plaques d'aforament.

A hores d'ara, i segons les darreres dades fetes públiques per la Generalitat Valenciana, el cost del Palau està per sobre dels 160 milions d'euros, una xifra que supera de bon tros la reconstrucció del Gran Teatre del Liceu (que va costar 114 milions d'euros) o la del Teatre Real de Madrid (126 milions d'euros). A les dures crítiques per l'elevat cost de la construcció del Palau, s'afegeixen alguns interrogants sobre el futur de l'edifici: qui gestionarà els continguts del Palau? Quina serà la programació? Quant costarà el manteniment de les instal·lacions? De moment, cap d'aquestes preguntes té resposta.

A pesar de tot, el Palau de les Arts continua sent un dels projectes més mimats

pel Govern valencià. Des de la Conselleria d'Economia, responsable de la direcció general de Grans Projectes on s'ubica la Ciutat de les Arts i de les Ciències, no s'estan estalviant esforços i l'increment imparable del pressupost no suposa, ara per ara, cap obstacle seriós.

Grans projectes en coma. Els qui no s'han salvat de la crema són alguns dels projectes estrella auspiciats des d'una altra conselleria, la de Cultura, Educació i Esport. Amb un pressupost bastant menys agosarat que el de Caca, la Conselleria ha començat a retallar les despeses d'alguns esdeveniments, com la Biennal, que en els darrers mesos ha omplert més pàgines de diari pel desfici econòmic que no per l'interès de les propostes artístiques. I és que si la primera Biennal (celebrada el 2001) ja va portar cua per un important desequilibri comptable, de la segona edició (celebrada el 2003) encara se'n parla.

Segons dades de la Conselleria fetes públiques recentment, la segona Biennal va costar més del doble del pressupost oficial, que era de 4,2 milions d'euros. Entre el cost de les exposicions (8,2 milions, a falta de comptabilitzar-ne una), les despeses del contracte amb l'empresa del director Luigi Settembrini (978.000 euros) i els muntatges teatrals (tres dels quals van costar 3,5 milions d'euros), la xifra ja es dispara pràcticament el triple. I no només això, sinó que la Biennal va pagar als comissaris de les seues exposicions uns sous difícils de trobar en qualsevol altre museu estatal o fins i tot europeu. Alguns dels experts van arribar a cobrar fins a 42.000 euros, gairebé el triple del que es pot cobrar en museus com ara l'IVAM.

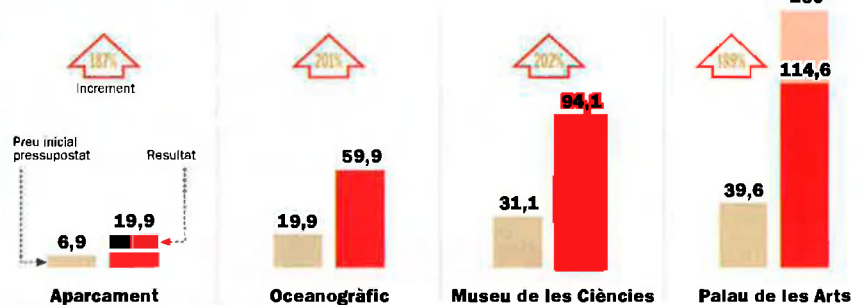
Així les coses, i tenint en compte que, també segons dades oficials, la segona edició de la Biennal va recaptar 23.031 euros en concepte de venda d'entrades i de catàlegs, el conseller de l'àrea, Esteban González Pons (que s'ha posat al capdavant d'un projecte liderat fins ara per la secretària autonòmica de Cultura, Consuelo Ciscar), ja ha anunciat que els projectes de la propera edició –“*Sin ti no soy*” és el lema, referit a l'aigua– no es duran a terme si no aconsegueixen patrocinis privats. El control de les despeses

Vista general de la Ciutat de les Arts i de les Ciències amb el Palau de les Arts al fons. El futur auditori destinat a òpera ja costa, abans d'acabar-se de construir, 160 milions d'euros.

Sobrecostos de la Ciutat de les Arts i de les Ciències

Segons l'informe de la Sindicatura de Comptes a 31 de desembre de 2002. Dades en milions d'euros.

*L'edifici encara és en construcció. A hores d'ara, les xifres oficials ja parlen de 160 milions d'euros.

podria ser, doncs, una de les principals novetats de la propera Biennal.

Pendent també de redefinició –econòmica i de continguts– està un altre dels grans projectes culturals del PP. La Ciutat de les Arts Escèniques, anunciada ja el 1999, continua sent una incògnita. El macroprojecte que havia de convertir bona part dels terrenys de l'antiga siderúrgia dels Altos Hornos del Mediterráneo de Sagunt en un gran complex dedicat al teatre, s'ha quedat reduït a una nau, encara per restaurar, dedicada bàsicament a exhibir grans i costosos muntatges que cada vegada que s'estrenen provoquen les protestes de la professió valenciana. Les últimes notícies d'aquesta mena de ciutat fantasma són els problemes per programar els espectacles previstos per

després de l'estiu. Les obres de restauració de la nau i l'enèsima redefinició del projecte en són els responsables. A tot això, s'han eliminat del projecte de la Ciutat de les Arts Escèniques la construcció d'un teatre a l'aire lliure i d'una escola de perfeccionament que havia de dirigir Mstislav Rostropòvitx. La rocambolesca Ciutat Eufòrica –aquesta amb ubicació a Castelló– tampoc no ha tingut gaire sort.

Ara per ara, l'únic que queda clar en aquesta mena de situació d'impàs és que la Conselleria sembla decidida a reordenar els seus pressupostos. I més ara que al Ministeri de Madrid han canviat les cares (i el partit).

Rosanna Melià